

Toimenpideoite TPA 2/2020 vp

Terhi Koulumies kok ym.

Toimenpideoite sukupuolten tasa-arvon edistämistä turvapaikanhakijoiden sosiaaliturvassa

Eduskunnalle

Turvapaikanhakija, joka on saapunut Suomeen, on oikeutettu vastaanottorahaan sekä käyttörahaan. Rahan maksamisessa noudatetaan soveltuvin osin toimeentulotukilakia. Sen mukaan tuki maksetaan sen hakijalle hänen ja hänen perheensä elatukseen.

Lähtökohtaisesti perheelle myönnetään yksi prepaid-kortti sille, joka toimii perhekuntakohtaisen vastaanottorahahakemuksen hakijana. Korttijärjestelmässä ei ole rinnakkaiskorttimahdollisuutta, mutta kortinhaltija voi myöntää korttinsa käyttöoikeuden myös vastaanottokeskuksen asiakkuudessa olevalle puolisolleen. Myös maahan yksin saapunut alaikäinen, vähintään 13-vuotias turvapaikanhakija voi saada oman prepaid-kortin.

Samoin kuin toimeentulotuessa perhe voi itse määrittellä, kuka on vastaanottorahan hakija ja kenen tilille se maksetaan. Vastaanottorahan hakija on useimmiten mies, ja raha maksetaan useimmiten miehen tilille. Tähän voivat olla syynä kulttuuriset tekijät, joiden mukaan miestä pidetään ns. perheen päänä. Tällöin hänen tililleen maksetaan sekä hänen omansa että myös puolison ja mahdollisten lasten rahat. Näin siitä huolimatta, että perheen äiti yleensä vastaa sekä ruokahuollosta että esimerkiksi lasten vaatetuksesta ja tarvikkeista.

Nämä käytännöt ovat omiaan lisäämään valmiiksi heikossa asemassa olevan naisen taloudellista riippuvaisuutta miehestään vieraassa maassa. Esimerkiksi edellä mainittuun prepaid-korttiin voi saada käyttöoikeuden vain hakijan suostumuksella. Jos hakija ei anna suostumustaan, toinen puoliso on täysin riippuvainen hakijasta. Samoin toimitaan usein myös toimeentulotuen maksamiseen liittyen. Tämä ei ole hyväksyttävää.

Vastaanottorahan hakemisen ja maksamisen käytännöt eivät saisi entisestään vahvistaa sukupuolten välistä epätasa-arvoa turvapaikanhakijoiden perheissä. Vastaanottokeskusten ei pitä omalla toiminnallaan vahvistaa puolisoitten välistä taloudellista riippuvuutta, vaan asettaa yksilöt tasavertaiseen asemaan. Suomen hyvinvointivaltion tukipalvelut lähtevät yksilöstä. Tänne tulleville turvapaikanhakijoille on annettava heti alusta asti vahva viesti siitä, että sukupuolten välillä vallitsee tasa-arvo.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Toimenpideoite TPA 2/2020 vp

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turvapaikanhakijoiden vastaanottorahan sekä toimeentulotuen maksamiseen liittyvien käytäntöjen muuttamiseksi ja ohjeistaa maksut maksettaviksi aikuisille henkilöille heidän omalle henkilökohtaiselle tililleen ja perheen alaikäisten lasten rahat perheen äidin tilille.

Helsingissä 6.2.2020

Terhi Koulumies kok
Arto Satonen kok
Sofia Vikman kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Saara-Sofia Sirén kok
Mia Laiho kok
Pia Kauma kok
Sari Multala kok
Juhana Vartiainen kok
Heikki Vestman kok
Matias Marttinen kok